

Pla docent de l'assignatura Introducció a la Ciència Política

Guia docent Programació d'activitats

Curs acadèmic: 2012-2013

Trimestre: primer

Nom de l'assignatura: Introducció a la Ciència Política

Codi de l'assignatura: 20613

Estudis: grau en Criminologia i Polítiques de Prevenció

Nombre de crèdits: 6

Nombre total d'hores de dedicació: 150 hores

Temporalització:

Curs: primer curs

Tipus: trimestral

Període: primer trimestre

Professorat: Mariano Torcal i Marc Guinjoan

Grup: 1

Guia Docent

1. Dades descriptives de l'assignatura

- **Curs acadèmic:** 2012-2013
- **Nom de l'assignatura:** Introducció a la Ciència Política
- **Codi:** 20613
- **Tipus d'assignatura:** obligatòria
- **Titulació / Estudis:** grau en Criminologia i Polítiques Públiques de Prevenció
- **Nombre de crèdits:** 6
- **Nombre total d'hores de dedicació a l'assignatura:** 150 hores
- **Temporalització:**
 - Curs: primer curs
 - Tipus: trimestral
 - Període: primer trimestre
- **Coordinació:** Mariano Torcal
- **Departament:** Departament de Ciències Polítiques i Socials
- **Professorat:** Mariano Torcal i Marc Guinjoan
- **Grup:** 1
- **Llengua de docència:** castellà
- **Edifici on s'imparteix l'assignatura:** Campus de la Ciutadella
- **Horari:**

Dilluns de 9.00 a 11.00 h i Dimecres d'11.00 a 13.00 h (teoria). **Prof. Torcal**

Dilluns de 13.00 a 15.00 h (pràctica grup 101). **Prof. Marc Guinjoan**

Dilluns d'11.00 a 13.00 h (pràctica grup 102). **Prof. Torcal**

Dimarts d'11.00 a 13.00 h (pràctica grup 103). **Prof. Marc Guinjoan**

2. Presentació de l'assignatura

Es tracta d'un curs introductori als grans temes de la ciència política actual, que se centra sobretot en la gènesi, la natura, la qualitat i l'estabilitat de les democràcies representatives. Es tracta de definir i de mesurar què és la democràcia representativa avui dia i intentar avaluar d'una manera empírica la qualitat d'aquesta. En realitat, una vegada complerts uns requisits mínims que serveixen per diferenciar-se dels règims no democràtics, les actuals democràcies es caracteritzen més per les seves diferències que no pas per les seves similituds. Aquest curs està dedicat a analitzar els factors que les diferencien, que són, així mateix, els que condicionen el seu funcionament, naturalesa, qualitat i, en darrer terme, la seva estabilitat.

Aquest curs s'imparteix durant el primer trimestre i té una orientació introductòria sobre els grans temes de la ciència política empírica. Per tant, no està dedicat a discutir des d'un punt de vista normatiu i teòric les teories de les democràcies i els models de democràcia als quals ha donat lloc.

No té prerequisits de cap tipus.

3. Competències que s'han de desenvolupar a l'assignatura

Competències generals	Competències específiques
Instrumentals G.1. Capacitat per expressar-se i comunicar-se correctament en català i en castellà. G.3. Ús d'eines informàtiques bàsiques per a la realització de treballs de recerca d'informació, elaboració d'informes i presentació de resultats. G.4. Capacitat per utilitzar els recursos bibliogràfics i les TIC que ofereix la Universitat. G.8. Capacitat per citar correctament bibliografia i altres fonts d'informació. Sistemàtiques G.5. Capacitat per gestionar la informació: selecció de fonts, síntesi de la informació i avaluació crítica de la informació rellevant. Interpersonals G.7. Capacitat de treball en equip: iniciativa i habilitats cooperatives.	E.2. Coneixement dels principals agents i institucions que conformen el sistema polític. E.9. Reconèixer els principis ètics de les investigacions socials. E.10. Capacitat per distingir argumentacions basades en valors i argumentacions basades en evidències empíriques. E.11. Capacitat per expressar la magnitud i les característiques dels fenòmens, amb indicadors a partir de dades originals (enquestes i censos). E.12. Capacitat per analitzar estadístiques i dades d'enquesta. E.15. Capacitat d'anàlisi dels efectes teòrics i empírics de les polítiques socials. E.18. Reconèixer el funcionament i el desenvolupament de les institucions i les polítiques públiques de la UE.

5. Objectius de l'aprenentatge

En aquesta assignatura es pretén identificar i distingir els elements bàsics que componen les democràcies representatives i que defineixen les seves característiques bàsiques, així com els elements que les diferencien en els seus aspectes més essencials. Es tracta de mostrar la variació existent entre les democràcies actuals a l'hora de buscar mecanismes generals que ens permetin poder comparar-les i classificar-les. Per això s'analitzen els elements bàsics que defineixen la seva naturalesa i el seu funcionament actual. En definitiva, intenta establir les bases de l'estudi de les democràcies actuals en la ciència política d'avui en dia, i alhora dotar l'alumne d'instruments de coneixement i metodologia de treball per enfrontar-se a la resta del procés de formació que es desenvolupa en els cursos posteriors al grau.

6. Avaluació

6.1. Criteris generals d'avaluació

Tipus d'avaluació:

1. Avaluació contínua (obligatòria individual i en grup) (50%)

1.1. Part individual:

- Participació individual a les discussions a classe.
- Entrega de dos recensions individuals sobre textos.

1.2. Part col·lectiva:

- Presentació de l'exercici sobre "enginyeria institucional".

2. Avaluació final (obligatòria individual) (50%):

Examen final: tipus test al final del trimestre (50 preguntes).

6.2. Descripció del tipus d'avaluació

1. A l'avaluació contínua es donarà molta importància a l'**assistència i a la participació activa** durant les sessions. Es valorarà amb un 20% de la nota final.

S'han de lliurar dues recensions, que es puntuaran amb un 20% del total de la nota (un 10% cadascuna).

— **Recensió individual 1**

Objectiu: relacionar el contingut de les teories de Dahl i d'Olson, que es treballaran a classe, buscant-hi similituds i diferències. Es valorarà la perspectiva crítica.

Característiques de la recensió: treball individual d'un màxim de 5 pàgines.

Data de lliurament: sessió 5 (22 d'octubre).

— **Recensió individual 2**

Objectiu: analitzar de manera crítica el text de Lipset, repensant els requisits socials de la democràcia que es troba a la bibliografia obligatòria.

Característiques de la recensió: treball individual d'un màxim de 5 pàgines.

Data de lliurament: sessió 7 (5 de novembre).

Treball col·lectiu: l'últim dia de classe, cada grup constituït per 4 o 5 persones, presentarà **l'exercici pràctic sobre enginyeria institucional**. Els continguts es penjaran amb anterioritat a l'Aula Global. Aquest últim exercici es valorarà amb un 10% de la nota final.

En els exercicis realitzats per a les sessions pràctiques es donarà gran importància a **l'adopció d'una perspectiva crítica i es controlarà i penalitzarà tota mena de plagi**, ja sigui entre els grups com en relació amb l'ús d'informació extreta de pàgines d'Internet suposadament desenvolupats per facilitar les tasques estudiantils.

L'avaluació contínua es suspèn automàticament si no s'arriba a completar almenys el 50% de les activitats realitzades.

L'avaluació final es farà amb un examen tipus test de 50 preguntes amb quatre opcions, que redueixen el 25% del valor de la pregunta en cas de respostes errònies.

Per aprovar l'assignatura cal aprovar les dues parts: l'avaluació contínua i l'examen final. Suspendre una de les parts representa suspendre l'assignatura.

6.3. Recuperació de l'assignatura

La recuperació només és possible si l'estudiant ha realitzat almenys un 50% de les activitats de l'avaluació contínua. Si no és així, no es pot recuperar, llevat que el dia de la recuperació lliuri el 50% de les activitats realitzades en les pràctiques.

Si l'alumne té aquest 50% d'activitats, podrà realitzar un examen de recuperació per al segon trimestre (d'acord amb el calendari oficial). La nota de recuperació depèn principalment d'aquest examen.

7. Continguts

— Bloc de contingut 1

INTRODUCCIÓ

Tema 1. Introducció. Definició de l'objecte d'estudi: la democràcia representativa

- 1.1. Democràcia representativa: definició i identificació. El concepte de poliarquia i la definició procedimental de Przeworski.
- 1.2. Altres maneres de mesurar la democràcia: drets, llibertats i resultats econòmics i socials.
- 1.3. Una introducció a la discussió de la gènesi de la democràcia.

— Bloc de contingut 2

ELS PROCESSOS I ELS ACTORS POLÍTICS A LES DEMOCRÀCIES REPRESENTATIVES

Tema 2. El context cultural i social de les democràcies contemporànies

- 2.1. La cultura política i les actituds. El concepte de capital social.
- 2.2. Els valors i les ideologies.
- 2.3. La socialització política.
- 2.4. Les grans línies de conflicte o “cleavages”.

Tema 3. Els actors individuals, la participació política i electoral

- 3.1. La ciutadania com a actor: l'acció política individual.
- 3.2. La participació política: mecanismes i intensitat de la participació, factors explicatius.
- 3.3. El comportament electoral analitzat des de la ciència política.

Tema 4. Els actors col·lectius: partits, organitzacions i moviments

- 4.1. Els partits polítics i la seva vigència en l'actualitat.
- 4.2. Els sistemes de partits.

4.3. Els grups d'interès, associacions i moviments socials.

4.4. Els canals de representació dels actors col·lectius en les democràcies representatives.

— **Bloc de contingut 3.**

ELS ELEMENTS CONSTITUTIUS I INSTITUCIONALS DE LES DEMOCRÀCIES REPRESENTATIVES

Tema 5. Les institucions polítiques a les democràcies representatives

5.1. Els poders de l'Estat en la democràcia representativa.

5.2. Els òrgans que configuren la divisió de poders.

5.3. Formes de govern.

5.4. L'organització territorial de l'Estat.

Tema 6. Representació i sistemes electorals

6.1. Funcions de les eleccions.

6.2. Definició i elements constitutius dels sistemes electorals: la circumscripció, la fórmula electoral, la barrera mínima i la forma de vot.

6.3. Classificació i efectes dels sistemes electorals.

— **Bloc de contingut 4**

DINÀMIQUES, INTERACCIONS I MODELS EMPÍRICS DE DEMOCRÀCIA

Tema 7. Les interaccions entre els processos i les institucions. Els models de democràcia i casos empírics

7.1. La classificació de Lijphart: democràcies majoritària i de consens.

7.2. Casos concrets a partir de l'anàlisi empírica.

7.3. Les institucions polítiques pluralistes i socialment eficients.

7.4. Models, resultats i qualitat de les democràcies. Models per mesurar qualitat.

8. Metodologia

8.1. Enfocament metodològic de l'assignatura

La metodologia d'ensenyament es basa en una combinació de diverses classes presencials, de seminaris on es plantegen activitats dirigides (individuals i en grup) i d'activitats autònomes fora de l'àrea.

Hi ha quatre hores de classe magistral a la setmana amb tot el grup, en què es repassen de manera ràpida els continguts d'uns apunts que s'elaboren per a cada tema i que es posaran a disposició dels estudiants a l'Aula Global. Per tant, l'estudiant no s'ha de dedicar a prendre apunts. La seva tasca és comprendre i analitzar els continguts de cada tema.

Posteriorment, es faran dues hores de seminari setmanals en petits grups, on es desenvoluparan activitats dirigides, prèviament especificades. Aquestes activitats estan dissenyades per reforçar els aspectes teòrics presentats, aprendre a exposar i discutir en públic, assimilar els conceptes, i desenvolupar una perspectiva crítica i analítica dels textos o altres materials que es posaran a disposició de l'estudiant.

Les activitats autònomes consisteixen en activitats de recerca, lectura, reflexió i exercicis en grup.

8.2. Organització temporal: sessions, activitats d'aprenentatge i temps estimats de dedicació

ORGANITZACIÓ DELS SEMINARIS I DE LES SESSIONS DE GRUP

— Bloc de contingut 1

Sessió 1: setmana 24 de setembre

Contingut: introducció a les sessions de seminaris i pràctiques.

Temps estimat: 60 minuts.

Sessió 2: setmana de l'1 d'octubre

Contingut: anàlisi del text de **Robert Dahl**, “Què és la democràcia? Per què la democràcia? Per què la igualtat política?” A: DAHL, R. *La democràcia*. Madrid: Taurus, 1999, pàg. 45-93.

Objectius: Analitzar el contingut del text de Dahl a partir de les preguntes que hagin pogut sorgir durant la lectura.

Temps estimat: 60 minuts de discussió.

— Bloc de contingut 2

Sessió 3: setmana del 8 d'octubre

Contingut: exercici pràctic sobre **l'anàlisi de la participació política i les actituds polítiques**.

Objectius: repassar els continguts del tema 3 de l'assignatura mitjançant l'anàlisi de diverses taules. Es repartirà l'exercici el dia de classe i es discutirà sobre les formes de participació política i les actituds polítiques.

Temps estimat: 40 minuts de treball en grups de 4-5 persones i 20 minuts de posada en comú i correcció de l'exercici.

Setmana del 15 d'octubre: NO HI HA CLASSE

Sessió 4: setmana del 22 d'octubre

Contingut: anàlisi del text de Mancur Olson, “La lògica de l'acció col·lectiva”. A: ALMOND, G, DAHL, R, DOWNS, A. i d'altres. *Deu textos bàsics de ciència política*. Ariel Ciència Política, 1992, pàg.203-220.

Objectius: analitzar el contingut del text d'Olson a partir de les preguntes que hagin pogut sorgir durant la lectura.

Temps estimat: 60 minuts de discussió.

— Bloc de contingut 3

Sessió 5: setmana del 29 d'octubre

Contingut: anàlisi del text de **Juan Linz**, “Democracia, multinacionalismo y federalismo”, *Revista Española de Ciencia Política*. Vol. 1, núm. 1, 1999.

Objectius: analitzar el contingut del text de Linz a partir de les preguntes que hagin pogut sorgir durant la lectura.

Temps estimat: 60 minuts de discussió.

Sessió 6: setmana del 5 de novembre

Contingut: exercici pràctic sobre els **sistemes electorals**.

Objectius: a partir de diversos exercicis pràctics que es repartiran a classe, es repassaran les diverses fórmules electorals existents treballades al tema 6 de l'assignatura i l'impacte d'aquestes sobre els resultats electorals.

Temps estimat: 40 minuts de treball en grups de 4-5 persones i 20 minuts de posada en comú i correcció de l'exercici.

Sessió 7: setmana del 12 de novembre

Contingut: anàlisi del text de **Seymour M. Lipset**, "Repensant els requisits socials de la democràcia". *La Política*, núm. 2, 1996, pàg.51-87.

Objectius: analitzar el contingut del text de Lipset a partir de les preguntes que hagin pogut sorgir durant la lectura.

Temps estimat: 60 minuts de discussió.

— **Bloc de contingut 4**

Sessió 8: setmana del 19 de novembre

Contingut: anàlisi del text d'Arend Lijphart, *Les democràcies contemporànies*. Barcelona: Ariel, 1987. [Capítols 2, 3 i 16].

Objectius: analitzar el contingut del text de Lijphart a partir de les preguntes que hagin pogut sorgir durant la lectura.

Temps estimat: 60 minuts de discussió.

Sessió 9: setmana del 26 de novembre

Contingut: presentació per grups de l'exercici pràctic sobre enginyeria institucional.

Objectius: aplicar conceptes apresos en l'última part del temari de l'assignatura i aprofundir en les capacitats analítiques interpretant les conseqüències del disseny institucional a partir d'una situació política hipotètica.

Temps estimat: 3 hores de treball en grup fora de l'aula i 10 minuts d'exposició a classe.

Sessió 10: setmana del 5 de desembre

Contingut: repàs de tots els materials del curs amb vistes a l'examen.

Objectius: ajudar l'estudiant a saber estudiar per a l'examen final.

Període temporal (setmana) i activitat	Tipus d'activitat d'aprenentatge	Temps estimat de dedicació (hores)
<u>Setmana 1</u> Classe magistral	Tema 1. Introducció. Definició de l'objecte d'estudi: la democràcia representativa	4 hores
Seminari grup	Introducció a les activitats i seminaris	2 hores
<u>Setmana 2</u> Classe magistral	Tema 2. El context cultural i social de les democràcies contemporànies Anàlisi del text de Robert Dahl	4 hores
Seminari grup	Tema 3. Els actors individuals, la participació política i electoral	2 hores
<u>Setmana 3</u> Classe magistral	Exercici pràctic sobre dades de les actituds polítiques i la participació política	4 hores
Seminari grup	Tema 4. Els actors col·lectius: partits, organitzacions i moviments	2 hores
<u>Setmana 4</u> Classe magistral	Anàlisi del text d' Olson	4 hores
Seminari grup	Tema 5. Les institucions polítiques en les democràcies representatives Anàlisi del text de Juan Linz	2 hores
<u>Setmana 5</u> Classe magistral		4 hores
Seminari grup	Tema 6. Representació i sistemes electorals	2 hores
<u>Setmana 6</u> Classe magistral	Exercici pràctic sobre els sistemes electorals Tema 6: Representació i sistemes electorals	4 hores
Seminari grup	Anàlisi del text de Lipset	2 hores
<u>Setmana 7</u> Classe magistral		4 hores
Seminari grup	Tema 7. Les interaccions entre els processos i les institucions. Els models de democràcia i casos empírics Anàlisi del text de Lijphart	2 hores
<u>Setmana 8</u> Classe magistral		4 hores
Seminari grup	Tema 7. Les interaccions entre els processos i les institucions. Els models de democràcia i casos empírics Presentació per grups de l'exercici pràctic sobre enginyeria institucional	2 hores
<u>Setmana 9</u> Classe magistral	Repàs de tots els temes per a l'examen	4 hores
Seminari grup		2 hores
<u>Setmana 10</u> Classe magistral		4 hores

9. Fonts d'informació i recursos didàctics

9.1. Fonts d'informació per a l'aprenentatge. Bibliografia bàsica (en paper i format electrònic)

BIBLIOGRAFIA OBLIGATÒRIA (dossier de lectures):

DAHL, Robert. “¿Qué es la democracia? ¿Por qué la democracia? ¿Por qué la igualdad política?”. A: DAHL, R. *La democracia*. Madrid: Taurus, 1999, pàg. 45-93.

OLSON, Mancur. “La lógica de la acción colectiva”. A: ALMOND, G; DAHL, R; DOWNS, A. *et al.* Diez textos básicos de ciencia política. Ariel Ciencia Política, 1992, pàg. 203-220.

LINZ, Juan. “Democracia, Multinacionalismo y Federalismo”. A: *Revista Española de Ciencia Política*. Vol. 1, núm. 1, 1999.

LIPSET, Seymour M. “Repensando los requisitos sociales de la democracia”. A: *La Política*, núm. 2, 1996, pàg. 51-87.

LIJPHART, Arend. *Modelos de democracia. Formas de gobierno y resultados en treinta y seis países*. Barcelona: Ariel, 2000; [Cap. 2, 3 y 16].

9.2. Fonts d'informació per a l'aprenentatge. Bibliografia complementària (en paper i format electrònic)

COLOMER, Josep Maria. *Instituciones políticas*. Barcelona: Ariel, 2001.

LANE, Jan-Erik; ERSSON, Svante. *Politics and Society in Western Europe*. 4^a ed. Londres: Sage, 1999.

NEWTON, Kemmeth; Jan W. VAN DETH. *Foundations of Comparative Politics*. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. [Reimpresió: 2006].

PASQUINO, Gianfranco i d'altres. *Manual de ciencia política*. Madrid: Alianza, 1986.

VALLÈS, Josep M. *Ciencia Política. Una introducción*. Barcelona: Ariel, 2000.

VALLÈS, Josep M. i Agustí BOSCH. *Sistemas electorales y gobierno representativo*. Barcelona, Ariel, 1997.

9.3. Fonts d'informació per a l'aprenentatge. Bibliografia de reforç (en paper i en format electrònic)

Apunts de classe de l'assignatura i altres materials a disposició dels alumnes a l'Aula Global.

9.4. Recursos didàctics. Material docent de l'assignatura

Dossier de lectures.

Exercicis de consolidació de les unitats didàctiques i les seves solucions.

Articles apareguts a la premsa.

Programació d'activitats

<i>Setmana</i>	<i>Activitat a l'aula grup / tipus d'activitat</i>	<i>Activitat fora de l'aula grup / tipus d'activitat</i>
Setmana 1	Sessió 1. Classe magistral: tema 1.	
Setmana 2	Sessió 1. Classe magistral: tema 2 Sessió 2. Seminari I	Lectura del text de Dahl
Setmana 3	Sessió 1. Classe magistral: tema 3. Sessió 2. Seminari II	Exercici pràctic de caràcter individual sobre l'anàlisi de dades de les actituds polítiques i la participació política
Setmana 4	Sessió 1. Classe magistral: tema 4 Sessió 2. Seminari III	Lectura del text d'Olson
Setmana 5	Sessió 1. Classe magistral: tema 5 Sessió 2. Seminari IV	Lectura del text de Linz
Setmana 6	Sessió 1. Classe magistral: tema 6 Sessió 2. Seminari V	Exercici pràctic de caràcter individual sobre sistemes electorals
Setmana 7	Sessió 1. Classe magistral: tema 6 Sessió 2. Seminari VI	Lectura del text de Lipset
Setmana 8	Sessió 1. Classe magistral: tema 7 Sessió 2. Seminari VII	Lectura del text de Lipjhart
Setmana 9	Sessió 1. Classe magistral: tema 7 Sessió 2. Seminari VIII	Preparació i presentació per grups de l'exercici pràctic sobre enginyeria institucional
Setmana 10	Sessió 1. Classe magistral: repàs general per a l'examen	

	Activitats dins de l'aula			Activitats fora de l'aula			Entregues Activitats d'avaluació		
Setmana	Activitats d'aprenentatge	Recursos didàctics	Temps estimat	Activitats d'aprenentatge	Recursos didàctics	Temps estimat	Tipus	Caràcter (obligatòria/optativa)	Temps estimat
1	Activitat 1 / tema 1	Apunts	4 hores						
2	Activitat 2 / tema 2	Apunts	4 hores	Lectura del text de Dahl	Dossier de lectures	2 hores			
2	Activitat 3 / seminari de discussió	Lectura del text de Dahl	2 hores						
3	Activitat 4 / tema 3	Apunts	4 hores						
3	Activitat 5 / seminari de discussió	Materials sobre actituds polítiques i participació	2 hores						
4	Activitat 6 / tema 4	Apunts	4 hores						
4	Activitat 7 / seminari de discussió	Lectura del text d'Olson	2 hores	Lectura del text d'Olson	Dossier de lectures	2 hores			
5	Activitat 8 / Tema 5	Apunts	4 hores						
5	Activitat 9 / Seminari de discussió	Lectura del text de Linz	2 hores	Lectura del text de Linz	Dossier de lectures	2 hores	Entrega de la recensió crítica a partir de les lectures de Dahl i d'Olson	Obligatòria	2-4 hores
6	Activitat 10 / Tema 6	Apunts	4 hores						
6	Activitat 11 / Seminari de discussió	Exercicis pràctics sobre sistemes	2 hores						

		electorals							
7	Activitat 12/ Tema 6	Apunts	4 hores						
7	Activitat 12/ Seminari de discussió	Lectura del text de Lipset	2 hores	Lectura del text de Lipset	Dossier de lectures	2 hores	Entrega de la recensió crítica dobre la lectura del text de Lipset	Obligatòria	2-4 hores
8	Activitat 13/ Tema 7	Apunts	4 hores						
8	Activitat 14/ Seminari de discussió	Lectura del text de Lijphart	2 hores	Lectura del text de Lijphart	Dossier de lectures	2 hores			
9	Activitat 15/ Tema 7	Apunts	4 hores						
9	Activitat 16/ Seminari de discussió	Exercici sobre enginyeria institucional	2 hores	Exercici sobre enginyeria institucional		3 hores			
10	Activitat 17/ Repàs de tot el temari	Apunts i lectures	4 hores						